

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
БІОЛОГІЯ**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 091 Біологія

галузі знань 09 Біологія

Освітня кваліфікація: Бакалавр біології

**Професійна кваліфікація: Фахівець в галузі біології, лаборант (біологічні
дослідження)**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Голова вченої ради

_____ / Цьось А.В. /

(протокол № від 2020 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з 2020 р.

Ректор _____ / Цьось А.В. /

(наказ № від 2020 р.)

Луцьк – 2020

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» і регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 09 Біологія, спеціальності 091 Біологія.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою медико-біологічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки у складі:

1. Поручинський Андрій Іванович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології людини і тварин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, гарант освітньо-професійної програми;
2. Козачук Наталія Олександрівна – доктор біологічних наук, професор кафедри фізіології людини і тварин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
3. Сухомлін Катерина Борисівна – доктор біологічних наук, професор кафедри зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
4. Фіщук Оксана Сергіївна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
5. Зінченко Олександр Павлович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Освітньо-професійна програма внесена до розгляду кафедрою зоології, схвалена науково-методичною комісією медико-біологічного факультету (протокол № 9 від 13.05.2020 р.), погоджена Вченою радою медико-біологічного факультету (протокол № 8 від 26.05.2020 р.) та затверджена

Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № від р.).

Порядок розробки, експертизи, затвердження і внесення змін в освітню програму регулюється «Порядком формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями в Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки», затвердженим Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем на медико-біологічному факультеті Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки базується на основі таких нормативних документів: Закону України «Про вищу освіту» від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами); Ліцензійних умов, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 року; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» для першого (бакалаврського) рівня освіти, затвердженого наказом МОН України від 21 листопада 2019 року.

Рецензії та відгуки роботодавців, стейкхолдерів:

1. Лихач Євгенія Антонівна – директорка Державної установи «Волтнська обласна фітосанітарна лабораторія»
2. Раковець Оксана Юріївна – завідувачка кафедри природничо-математичних дисциплін КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

БІОЛОГІЯ

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю – 091 Біологія

галузі знань – 09 Біологія

Освітня кваліфікація: Бакалавр біології

Професійна кваліфікація: Фахівець в галузі біології, лаборант (біологічні дослідження)

Завідувач кафедри зоології

Проткол № від 2020 р. _____ проф. Сухомлін К. Б.

Завідувач кафедри ботаніки і методики

викладання природничих наук

Проткол № від 2020 р. _____ проф. Волгін С. О.

Завідувач кафедри фізіології людини і тварин

Проткол № від 2020 р. _____ проф. Моренко А. Г.

Голова науково-методичної комісії

медико-біологічного факультету

Проткол № від 2020 р. _____ доц. Дмитроца О. Р.

Голова вченої ради

медико-біологічного факультету

Проткол № від 2020 р. _____ доц. Степанюк Я. В.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «БІОЛОГІЯ» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 091 БІОЛОГІЯ

1 – Загальна інформація	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Форма навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр біології
Професійна кваліфікація	Фахівець в галузі біології, лаборант (біологічні дослідження)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 091 Біологія Спеціалізація – Біологія Освітня програма – Біологія
Офіційна назва освітньої програми	Біологія
Тип диплому та обсяг навчальної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	-
Цикл/рівень програми	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти, або рівень вищої освіти «Молодший спеціаліст» («Молодший бакалавр»), або бакалавр
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://eenu.edu.ua/uk
2 – Мета освітньої програми	
Здобуття академічної та професійної кваліфікації для роботи фахівцем в галузі біології, лаборантом (біологічні дослідження). Освітньо-професійна програма передбачає опанування майбутнім фахівцем широкого кола теоретичних та експериментальних питань у галузі біології та інших суміжних наук, із метою вивчення та оцінки стану біологічних систем, їх використання, моніторингу й оцінки стану живих організмів, середовища існування з подальшим практичним упровадженням досягнень у виробництво, соціальну сферу.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 09 – Біологія Спеціальність 091 – Біологія Освітньо-професійна програма – Біологія <i>Об'єкт вивчення:</i> структура, функції і процеси життєдіяльності біологічних систем різного рівня організації, закономірності протікання онто- та філогенезу і сукцесійної динаміки;

	<p>біорізноманіття та еволюція живих систем, їх взаємодії з навколишнім середовищем, реакції за різних умов існування; значення живих істот у біосфері, народному господарстві, охороні здоров'я.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері біології або у процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування законів, теорій та методів природничих наук.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> будова, функції та процеси життєдіяльності, систематика, методи дослідження неклітинних форм життя, прокаріот і еукаріот. Структурні та функціональні характеристики біологічних систем на різних рівнях організації. Механізми збереження, реалізації та передачі генетичної інформації в організмів. Форми взаємовідносин між мікро- та макроорганізмами. Еволюційні ідеї органічного світу. Будова та функції імунної системи, механізми імунних реакцій, їх регуляція і контроль. Поняття, концепції, принципи, закони сучасної біологічної науки та їх використання для оцінки стану біологічних систем різного рівня організації, представлення та використання результатів біологічних досліджень.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> методи лабораторних та польових біологічних досліджень, статистичної обробки</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> живі об'єкти, біологічні моделі, сучасні прилади та устаткування для лабораторних і польових біологічних досліджень, спеціалізоване програмне забезпечення та комп'ютерні засоби.</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Освітньо-професійна програма має фундаментальний і прикладний характер у галузі біології. Програма базується на сучасних наукових знаннях загальної і прикладної біології, проблем збереження здоров'я, охорони біорізноманіття та довкілля, раціонального використання природних ресурсів, традиційних та інноваційних підходах до їх вирішення.</p> <p>Освітньо-професійна орієнтована на підготовку фахівця в галузі біології для виконання кваліфікованих лабораторних досліджень біологічного спрямування.</p>
Основний фокус освітньо- професійної програми та спеціалізації	<p>Освітньо-професійна базується на сучасних наукових знаннях про будову, механізми і закономірності проявів життєдіяльності біологічних систем різного рівня організації, їх взаємодії з навколишнім середовищем, реакції за різних умов існування, а також на різних стадіях онтогенезу і філогенезу; біорізноманіття та еволюцію живих систем; значення живих істот у біосферних процесах, біотехнологіях, промисловому виробництві, охороні здоров'я та навколишнього середовища. Програма фокусована на детальне вивчення біології організмів та надорганізмових систем.</p> <p>Освітньо-професійна зорієнтована на здобуття студентами знань, умінь та навичок у галузі біології, які дозволять їм виконувати професійну роботу самостійно; надати освіту в</p>

	<p>галузі біології із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів із зацікавленістю до певних областей біології для засвоєння програм наступного рівня освіти, формування у випускників конкретних професійних компетентностей у біології за рахунок реалізації індивідуальних освітніх траєкторій, підсилення міждисциплінарних зв'язків і інтегративності освіти та можливості трансформації окремих блоків відповідно до структури запитів роботодавців.</p> <p>Ключові слова: біологія, структура, функціонування, еволюція, біологічні системи, методи дослідження, біорізноманіття.</p>
Особливості програми	<p>Освітньо-професійна програма підготовка бакалавра має як фундаментальний, так і прикладний характер; структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до здійснення діяльності в сфері біології та реалізує це через навчання та практичну підготовку.</p> <p>Дисципліни, які включені в програму, орієнтовані на актуальні сучасні загальнобіологічні чи спеціалізовані напрями, в рамках яких можлива подальша професійна кар'єра здобувача.</p> <p>Програма дає можливість стажування та проходження практики на підприємствах, установах, організаціях.</p>
<p align="center">4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
Придатність до працевлаштування	<p>Фахівець з біології здатний виконувати роботу лаборанта в галузі біологічних досліджень (згідно класифікатору професій ДК 003: 2016). Може займати відповідні первинні посади у станціях захисту рослин, ботанічних садах, тепличних господарствах та агрокомбінатах, карантинних службах, службах з контролю за якістю продуктів та якості води, дослідно-селекційних станціях, біолого-хімічних та аналітичних лабораторіях виробничих підприємств, біотехнологічних, медичних та фармацевтичних лабораторіях і центрах.</p>
Подальше навчання	<p>Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти та набувати додаткові кваліфікації в системі післядипломної освіти.</p>
<p align="center">5 – Викладання та оцінювання</p>	
Викладання та навчання	<p>Комбінація лекцій, практичних занять із розв'язування актуальних проблем, дослідницькі лабораторні роботи, навчальні, виробничі та педагогічні практики. Навчальний процес за освітньою програмою є студентоцентризованим з акцентом на вирішення важливих фундаментальних та прикладних завдань та проблемних ситуацій.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти є прозорим та здійснюється відповідно до визначених процедур. Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою ЄКТС. Вимоги, критерії та шкала оцінювання оприлюднюються заздалегідь. Програма передбачає поточний контроль, тестування, розв'язання ситуаційних завдань, письмові та усні заліки, екзамени,</p>

	комплексний державний екзамен з біології.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІНТ)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 05. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.</p> <p>ЗК 06. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в команді.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК 01. Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення конкретних біологічних завдань.</p> <p>СК 02. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.</p> <p>СК 03. Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.</p> <p>СК 04. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>СК 05. Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.</p> <p>СК 06. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.</p> <p>СК 07. Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.</p> <p>СК 08. Здатність до аналізу механізмів збереження, реалізації та передачі генетичної інформації в організмів.</p> <p>СК 09. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства.</p>

	біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища. СК 10. Здатність демонструвати знання механізмів підтримання гомеостазу біологічних систем.
7 – Програмні результати навчання	
<p>ПР 01. Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.</p> <p>ПР 02. Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.</p> <p>ПР 03. Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.</p> <p>ПР 04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР 05. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення</p> <p>ПР 06. Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, екології, математики у процесі навчання та забезпечення професійної діяльності.</p> <p>ПР 07. Володіти прийомом самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.</p> <p>ПР 08. Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.</p> <p>ПР 09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.</p> <p>ПР 10. Знати основи систематики, методи виявлення та ідентифікації неклітинних форм життя, прокариот і еукариот й застосовувати їх для вирішення конкретних біологічних завдань.</p> <p>ПР 11. Розуміти структурну організацію біологічних систем на молекулярному рівні.</p> <p>ПР 12. Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.</p> <p>ПР 13. Знати механізми збереження, реалізації та передачі генетичної інформації та їхнє значення в еволюційних процесах.</p> <p>ПР 14. Аналізувати взаємодії живих організмів різних рівнів філогенетичної спорідненості між собою, особливості впливу різних чинників на живі організми та оцінювати їхню роль у біосферних процесах трансформації речовин і енергії.</p> <p>ПР 15. Аналізувати форми взаємовідносин між мікро- та макроорганізмами з визначенням основних напрямів цих процесів.</p> <p>ПР 16. Знати будову та функції імунної системи, клітинні та молекулярні механізми імунних реакцій, їх регуляцію, генетичний контроль; види імунітету та методи оцінки імунного статусу організму.</p> <p>ПР 17. Розуміти роль еволюційної ідеї органічного світу.</p> <p>ПР 18. Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів.</p> <p>ПР 19. Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.</p> <p>ПР 20. Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.</p> <p>ПР 21. Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.</p> <p>ПР 22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на доброчесність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.</p> <p>ПР 23. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.</p> <p>ПР 24. Аналізувати фізико-хімічні властивості та функціональну роль біологічних макромолекул і молекулярних комплексів живих організмів, характер взаємодії їх з іонами, молекулами і радикалами, їхню будову й енергетику процесів.</p>	

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Не менше 90% науково-педагогічних працівників задіяних до проведення лекцій з навчальних дисциплін за основним місцем роботи, мають науковий ступінь та/або вчене звання. Не менше 10 % науково-педагогічних працівників, задіяних до викладання циклу дисциплін, що забезпечують спеціальні (фахові) компетентності бакалавра, є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом.
Матеріально-технічне забезпечення	Реалізація освітньої програми передбачає використання різних ресурсів, зокрема загально університетських та кафедральних бібліотек, спеціального обладнання, устаткування та програмного забезпечення, необхідного для лабораторних, практичних та експериментальних досліджень з біологічних наук.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення передбачає використання інформаційного пакету навчально-методичних матеріалів в системі управління навчанням Moodle, TEAMS ЧНУ імені Лесі Українки та авторських розробок науково-педагогічних працівників.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ЧНУ імені Лесі Українки та університетами України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між ЧНУ імені Лесі Українки та навчальними закладами країн-партнерів, а також індивідуальні запрошення з вищих навчальних закладів і наукових установ за межами України. Регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 2 жовтня 2017 р. (https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/1044/3820f4a0ce8ce37f727d0df260c5c46f.pdf) (зі змінами та доповненнями внесеними рішенням Вченої ради від 29.05.2019 р., протокол № 6).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	На загальних підставах українською мовою.

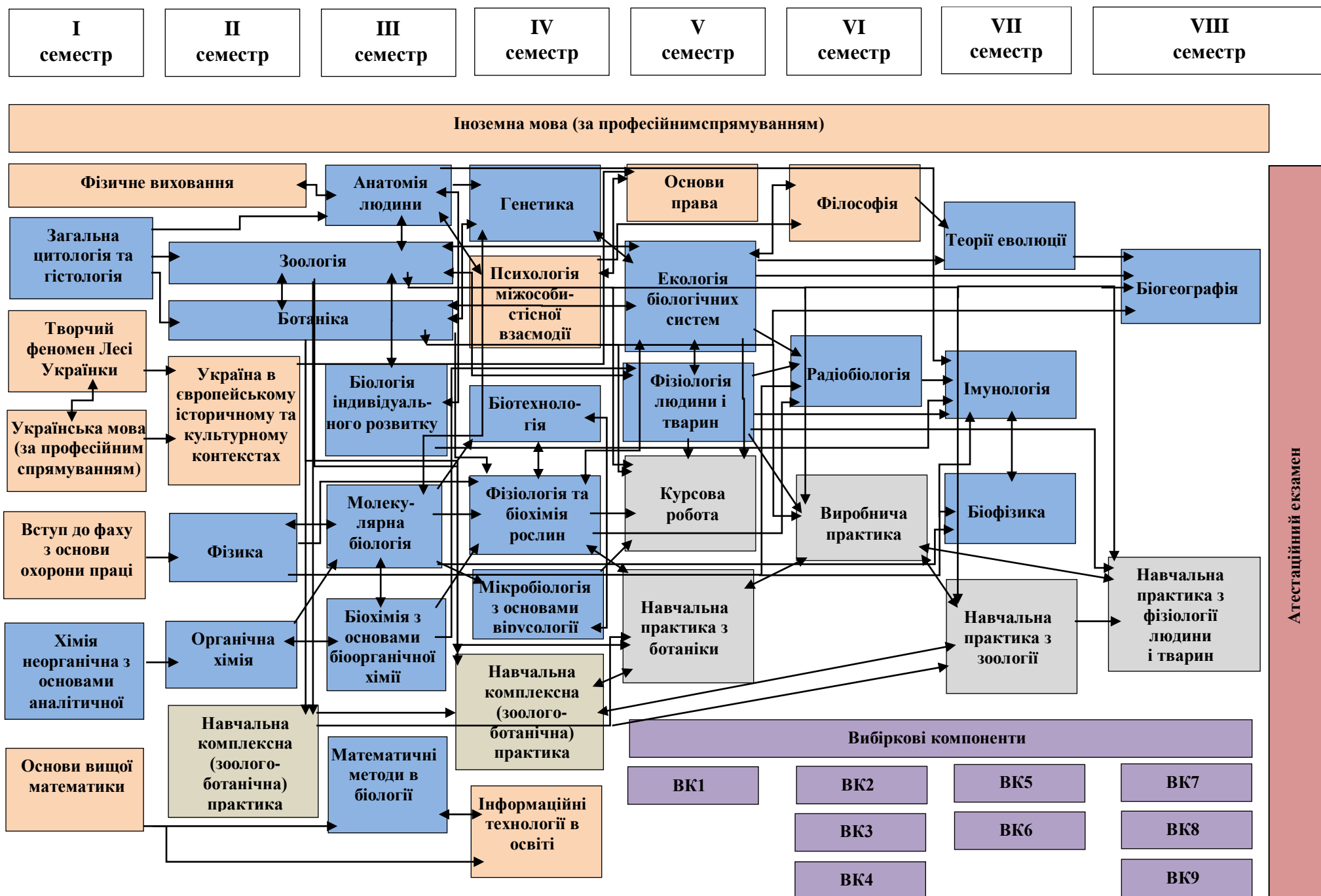
2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми

Код н/д (номер з/п)	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсіві проекти (роботи), практики, атестація)	Кількість кредитів / годин	Форма підсумк. контролю
1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Україна в європейському історичному та культурному контекстах	4/120	екзамен
ОК 2	Українська мова (за професійним спрямуванням) / Іноземна мова (за професійним спрямуванням)*	4/120	екзамен
ОК 3	Іноземна мова (за професійним спрямуванням) / Українська мова (за професійним спрямуванням)*	10/300	2 заліки, 2 екзамени
ОК 4	Філософія	4/120	екзамен
ОК 5	Інформаційні технології в галузі знань	3/90	екзамен
ОК 6	Фізичне виховання	2/60	залік
ОК 7	Творчий феномен Лесі Українки	2/60	залік
ОК 8	Основи вищої математики	4/120	екзамен
ОК 9	Основи права	3/90	залік
ОК 10	Психологія міжособистісної взаємодії	3/90	залік
ОК 11	Вступ до фаху з основами охорони праці	4/120	залік
	Разом	43/1290	
2. Цикл професійної підготовки			
ОК 12	Фізика	4/120	екзамен
ОК 13	Зоологія	12/360	2 екзамени
ОК 14	Ботаніка	12/360	2 екзамени
ОК 15	Анатомія людини	4/120	екзамен
ОК 16	Загальна цитологія та гістологія	7/210	екзамен
ОК 17	Екологія біологічних систем	4/120	екзамен
ОК 18	Біологія індивідуального розвитку	4/120	екзамен
ОК 19	Фізіологія та біохімія рослин	6/180	екзамен
ОК 20	Фізіологія людини і тварин	7/210	екзамен
ОК 21	Мікробіологія з основами вірусології	5/150	екзамен
ОК 22	Імунологія	4/120	екзамен
ОК 23	Молекулярна біологія	3/90	залік
ОК 24	Біофізика	3/90	екзамен
ОК 25	Радіобіологія	3/90	екзамен
ОК 26	Математичні методи в біології	3/90	залік
ОК 27	Біотехнологія	4/120	залік
ОК 28	Теорії еволюції	4/120	екзамен
ОК 29	Хімія неорганічна з основами аналітичної	6/180	екзамен
ОК 30	Органічна хімія	3/90	залік
ОК 31	Біохімія з основами біоорганічної хімії	4/120	залік

ОК 32	Генетика	4/120	екзамен
ОК 33	Біогеографія	4/120	екзамен
ОК 34	Курсова робота	2/60	залік
ОК 35	Виробнича практика	4/120	залік
ОК 36	Навчальна комплексна (зоолого-ботанічна) практика	8/240	2 заліки
ОК 37	Навчальна практика з ботаніки	4/120	залік
ОК 38	Навчальна практика з зоології	4/120	залік
ОК 39	Навчальна практика з фізіології людини і тварин	4/120	залік
ОК 40	Атестаційний екзамен	1/30	екзамен
	Разом	137/4110	
3. Цикл вибірових дисциплін			
ВК 1	Вибіркова навчальна дисципліна 1	6/180	залік
ВК 2	Вибіркова навчальна дисципліна 2	7/210	залік
ВК 3	Вибіркова навчальна дисципліна 3	7/210	залік
ВК 4	Вибіркова навчальна дисципліна 4	6/180	залік
ВК 5	Вибіркова навчальна дисципліна 5	7/210	залік
ВК 6	Вибіркова навчальна дисципліна 6	7/210	залік
ВК 7	Вибіркова навчальна дисципліна 7	6/180	залік
ВК 8	Вибіркова навчальна дисципліна 8	7/210	залік
ВК 9	Вибіркова навчальна дисципліна 9	7/210	залік
	Разом	60/1800	
	ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	240/7200	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників спеціальності 091 «Біологія» освітньої програми «Біологія» здійснюється у формі кваліфікаційного екзамену.

Вимоги до кваліфікаційного екзамену: має передбачати оцінювання результатів навчання, визначених цією освітньо-професійною програмою.

Атестація здійснюється відкрито і публічно. Завершується видачею документу встановленого зразка про присудження студенту ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: фахівець в галузі біології, лаборант (біологічні дослідження).

4. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

[illegible]

OK 24										
OK 25										
OK 26										
OK 27										
OK 28										
OK 29										
OK 30										
OK 31										
OK 32										
OK 33										
OK 34										
OK 35			+		+					
OK 36			+						+	
OK 37			+							
OK 38			+							
OK 39			+							
OK 40								+		

OK, - компонента освітньо-професійної програми; +- компетентність, яка набувається.

5. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	Спеціальні (фахові) компетентності									
	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10
OK 1										
OK 2										
OK 3										
OK 4					+	+				
OK 5										
OK 6										
OK 7										
OK 8	+									
OK 9										
OK 10										
OK 11		+			+				+	
OK 12	+									
OK 13		+					+			
OK 14		+					+			
OK 15		+					+			
OK 16		+	+				+			
OK 17			+						+	
OK 18		+	+				+	+		
OK 19		+	+							+
OK 20			+				+			+
OK 21			+			+				
OK 22					+					+
OK 23		+			+					

OK 24	+		+							
OK 25	+	+	+							
OK 26	+	+								
OK 27	+	+			+				+	
OK 28		+	+				+			
OK 29	+									
OK 30	+									
OK 31	+							+		
OK 32		+				+		+		+
OK 33						+			+	
OK 34		+								
OK 35			+							
OK 36				+		+				
OK 37				+			+			
OK 38				+			+			
OK 39				+			+			
OK 40		+							+	

OK, - компонента освітньо-професійної програми; +- компетентність, яка набувається.

OK 22									+			+				+								
OK 23	+							+			+													+
OK 24	+											+												+
OK 25							+		+															+
OK 26		+					+														+			
OK 27								+													+			
OK 28								+				+					+							
OK 29							+																	
OK 30							+																	
OK 31	+							+			+		+											+
OK 32	+								+	+			+								+			
OK 33										+											+			
OK 34		+					+	+												+				
OK 35								+			+											+		
OK 36			+					+	+											+				
OK 37												+								+				
OK 38								+			+									+				
OK 39								+			+									+				
OK 40								+				+							+					

OK, - компонента освітньо-професійної програми; +- програмний результат, який набувається.

Гарант освітньо-професійної програми

А. І. Поручинський